

**WYNIKOWY SZACUNEK PRODUKCJI GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW
ROLNYCH I OGRODNICZYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM
W 2008 R.**

Wrocław, grudzień 2008 r.

Informacja zawiera wyniki przeprowadzonych w 2008 r. badań z zakresu wynikowego szacunku plonów i zbiorów upraw rolnych i ogrodnich.

Prezentowane dane opracowano na podstawie badań reprezentacyjnych prowadzonych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz prowadzonych przez rzeczoznawców GUS szczebla gminnego i wojewódzkiego.

Powierzchnię upraw przyjęto według wyników badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich” przeprowadzonego w czerwcu 2008 r. na około 3% próbie gospodarstw indywidualnych oraz we wszystkich gospodarstwach państwowych, spółdzielczych i spółkach na podstawie sprawozdawczości.

Zbiory głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2008 r. przedstawiają się następująco:

- **zboża ogółem** – 2233,7 tys. ton, tj. o 2,3% więcej w porównaniu do zbiorów w 2007 r.,
w tym:
 - **zboża podstawowe z mieszkankami** – 1817,0 tys. ton, tj. o 1,8% więcej niż w roku ubiegłym,
- **rzepak i rzepik** – 309,4 tys. ton, tj. o 15,7% więcej w porównaniu do roku poprzedniego,
- **ziemniaki** – 592,7 tys. ton, tj. o 15,7% mniej niż przed rokiem,
- **buraki cukrowe** – 1008,3 tys. ton, czyli o 9,9% mniej niż w ubiegłym roku,
- **warzywa gruntowe** – 178,7 tys. ton, tj. o 4,3% więcej od uzyskanych w 2007 r.,
- **owoce z drzew** – 49,6 tys. ton, tj. o 29,1% więcej od ubiegłorocznych,
- **owoce jagodowe** oszacowano na 12,9 tys. ton, tj. o 20,8% mniej niż w 2007 r.

I. Charakterystyka warunków agrometeorologicznych w województwie

JESIEŃ 2007

Stan upraw ozimych był lepszy w porównaniu do roku poprzedniego, głównie z powodu korzystnych warunków termicznych i wilgotnościowych w październiku i listopadzie. Wegetacja trwała długo, co pozwoliło roślinom na dostateczne wyrośnięcie przed wejściem w okres zimowego spoczynku.

ZIMA 2007/2008

Tegoroczna zima była bardzo łagodna. Temperatury w większości dni były dodatnie. Średnia temperatura w grudniu była wyższa od wieloletniej o 0,8°C, w styczniu o 4,6°C, a w lutym o 4,5°C. Ciepła pogoda utrzymywała się również w marcu. Takie warunki pogodowe powodowały, że wegetacja była hamowana na krótko i pobudzana przy temperaturze powyżej 5°C.

Zboża ozime i rzepak przezimowały dobrze. Wiosenne prace polowe rozpoczęto w III dekadzie lutego (nawożenie, opryski). W marcu wykonywano siewy zbóż jarych, wysadzano również ziemniaki na wczesny zbiór w uprawie pod włókniną.

WIOSNA 2008

Kwiecień charakteryzował się ciepłą pogodą i częstymi opadami deszczu. Średnia temperatura miesiąca wynosiła 8,8°C i była wyższa od wieloletniej o 0,8°C, a miesięczna suma opadów była wyższa od średniej wieloletniej o 91% i wynosiła 74,5 mm.

W I dekadzie kwietnia wystąpiły przygruntowe przymrozki, które jednak nie wyrządziły większych szkód w uprawach. Korzystne warunki termiczne i wilgotnościowe przyczyniły się do przyspieszenia wegetacji roślin. Stan upraw ozimych i zbóż jarych oceniono jako dobry. Kwitnienie rzepaku i drzew owocowych rozpoczęło się w II dekadzie miesiąca i przebiegało na ogół w korzystnych warunkach pogodowych.

LATO 2008

Czerwiec charakteryzował się bardzo wysokimi temperaturami i małą ilością opadów atmosferycznych. Temperatury dzienne utrzymywały się powyżej 20°C, a w I i III dekadzie dochodziły nawet do 30°C. Opady deszczu miały charakter przelotny i występowały lokalnie. Miesięczna suma opadów w czerwcu wyniosła 31,2 mm, co stanowiło zaledwie 39% normy.

Po długotrwałym okresie suszy, warunki pogodowe w lipcu uległy zmianie. Występowały częste, lokalnie bardzo intensywne opady deszczu, jednak duże usłonecznienie i wysokie temperatury powodowały szybkie wyczerpywanie się zapasów wilgoci i już pod koniec miesiąca ponownie notowany był niedobór wilgoci w glebie. Na terenach, gdzie w czerwcu wystąpił duży niedobór opadów stan upraw, zwłaszcza jarych był bardzo słaby, zboża były niewyrośnięte, słabo wykłoszone, z niedostatecznie wykształconymi i wypełnionymi kłosami. Plony zbóż i rzepaku były bardzo zróżnicowane w zależności od jakości gleb, ilości opadów i poziomu nawożenia.

Sierpień, podobnie jak miesiąc poprzedni był korzystny dla wegetacji upraw rolniczych. Opady deszczu były umiarkowane i wystarczające, a dni upalnych było mniej niż w lipcu.

JESIEŃ 2008

Wrzesień charakteryzował się zmienną pogodą. Występowały na przemian dni słoneczne i chłodne, a opady deszczu miały na ogół charakter przelotny. W II połowie miesiąca opady nasiliły się, a temperatury nie przekraczały 12°C. We wrześniu miesięczna suma opadów wyniosła tylko 46% normy, a średnia miesięczna temperatura powietrza wynosiła 13,6°C i była o 0,2°C wyższa od normy.

Październik charakteryzował się ciepłą pogodą i umiarkowaną ilością opadów deszczu, co korzystnie wpływało na wschody wysianych ozimin. W II połowie miesiąca wystąpiło przejściowe pogorszenie warunków pogodowych, a w III dekadzie zanotowano jednolitościowy nocny przymrozek. Stan upraw ozimych był, podobnie jak w roku ubiegłym, dobry. Zaopatrzenie w środki do produkcji rolnej oceniono jako pełne asortymentowo i wystarczające.

II. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW ROLNYCH

Zboża

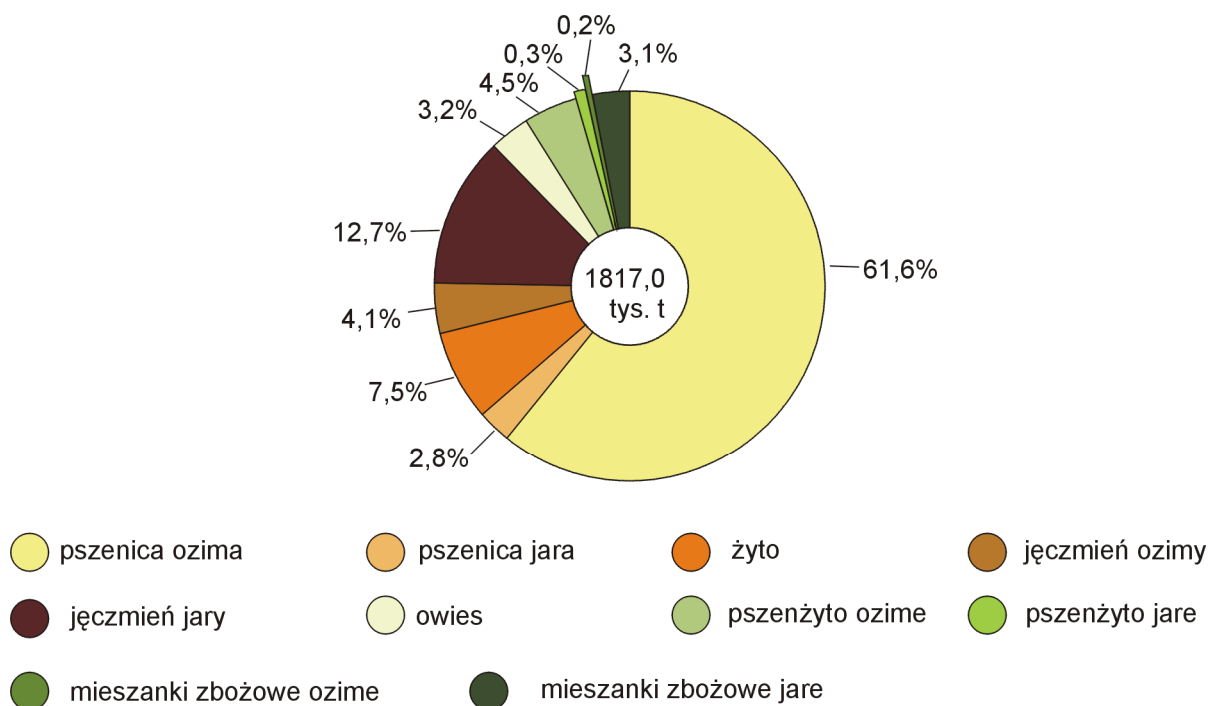
Plonowanie zbóż ogółem w odniesieniu do 2007 r. było wyższe o 0,6 dt/ha, w tym pszenicy ozimej o 2,0 dt/ha, jęczmienia ozimego o 3,2 dt/ha oraz jęczmienia jarego o 0,3 dt/ha. Jednak większość gatunków zbóż plonowało znacznie niżej w porównaniu z plonami uzyskanymi w roku ubiegłym, i tak:

- pszenica jara o 0,3 dt/ha,
- żyto o 0,8 dt/ha,
- owies o 1,4 dt/ha,
- pszenżyto ozime o 1,6 dt/ha,
- pszenżyto jare o 1,2 dt/ha,
- mieszanki zbożowe ozime o 1,1 dt/ha,
- mieszanki zbożowe jare o 4,5 dt/ha

Warunki pogodowe sprzyjały sprawnemu przeprowadzeniu zniw i w III dekadzie miesiąca prace te zostały zakończone w całym województwie. Zebrane ziarno było dobrej jakości. Plonowanie zbóż było zbliżone do ubiegłorocznego, jednak w północnej części województwa plony były niższe z powodu suszy.

Zbiory zbóż ogółem wyniosły 2233,7 tys. ton i były o 50,4 tys. ton wyższe od uzyskanych w ub. roku.

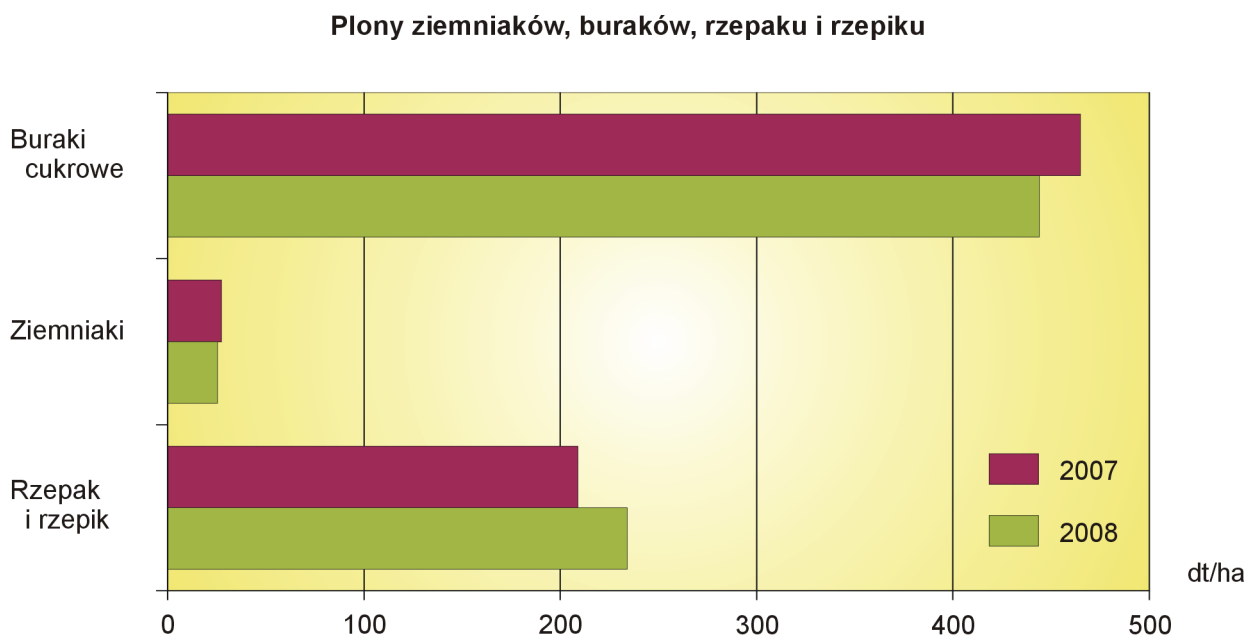
Struktura zbioru zbóż podstawowych z mieszankami w 2007 r.

Produkcja zbóż intensywnych (pszenica, jęczmień i pszenżyto) wyniosła 1563,0 tys. ton, tj. 86,0% ogólnych zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami, w tym produkcję pszenicy oszacowano na 1170,3 tys. ton, tj. 64,4% ogólnych zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami. Zbiory zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) były o 7,2% niższe niż przed rokiem i wyniosły 254,0 tys. ton.

Ziemniaki

Do czynników mających wpływ na niezbyt wysoki poziom tegorocznych plonów ziemniaków można zaliczyć niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału sadzeniakowego oraz brak nawadniania na większości plantacji w okresie występowania znacznego niedoboru wilgoci. Plony ziemniaków zostały oszacowane na 209 dt/ha i były o 25 dt/ha niższe w porównaniu do 2007 r. Mniejsza powierzchnia uprawy ziemniaków i ich niższe plonowanie spowodowały, że ich produkcja w br. wyniosła 592,7 tys. ton, tj. mniej o 15,7% w porównaniu do ubiegłego roku. Ziemniaki odmian późnych ze zbiorów bieżącego roku wykazują dość dobrą jakość, co może wpłynąć na małe straty podczas przechowywania.

Buraki cukrowe

W czerwcu, ze względu na znaczny niedobór opadów na wielu plantacjach obserwowano zahamowanie wegetacji buraków cukrowych. Brak wilgoci wpłynął na głębokie ukorzenienie się roślin. Plony buraków cukrowych były niższe od ubiegłorocznych o 21 dt/ha i wyniosły 444 dt/ha. W związku ze zmniejszaniem się powierzchni uprawy buraków cukrowych o 5,7%, ich produkcja była niższa o 111,0 tys. ton (o 9,9%) względem roku ubiegłego.

Rzepak i rzepik

Plonowanie rzepaku i rzepiku w 2008 r. wyniosło 27,3 dt/ha i było wyższe o 7,5% w porównaniu do 2007 r.

Plony rzepaku były bardzo zróżnicowane uzależnione od jakości gleb, ilości opadów i poziomu nawożenia. Występujące w lipcu intensywne opady deszczu wpłynęły na wyleganie rzepaku, a tym samym obniżenie plonowania tych gatunków. Koszenie rzepaku rozpoczęto w I dekadzie lipca.

W związku ze wzrostem powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku jego produkcja była wyższa od ubiegłorocznej o 15,7%.

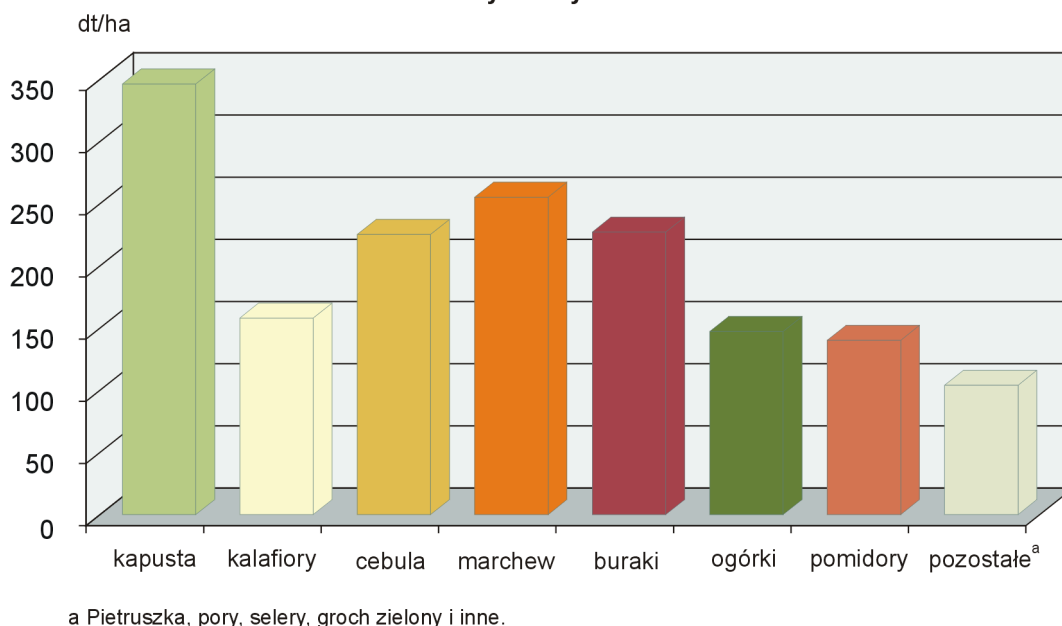
III. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW OGRODNICZYCH

Warzywa

W bieżącym roku powierzchnia uprawy warzyw gruntowych z uwzględnieniem uprawy w ogrodach przydomowych wyniosła 9,6 tys. ha i była wyższa od ubiegłorocznej o 9,2%.

Wzrost plonowania zanotowano w następujących gatunkach: pomidory (o 16,7%), kalafiory (o 6,8%), marchew (o 5,4%), Niżej w porównaniu do 2007 r. plonowały: ogórki (o 12,5%), cebula (o 5,1%), buraki (o 4,6%), kapusta (o 3,6%) oraz pozostałe gatunki warzyw (o 5,5%) . Produkcja warzyw gruntowych wyniosła 178,7 tys. ton i była wyższa od ubiegłorocznej o 7,3 tys. ton (o 4,3%).

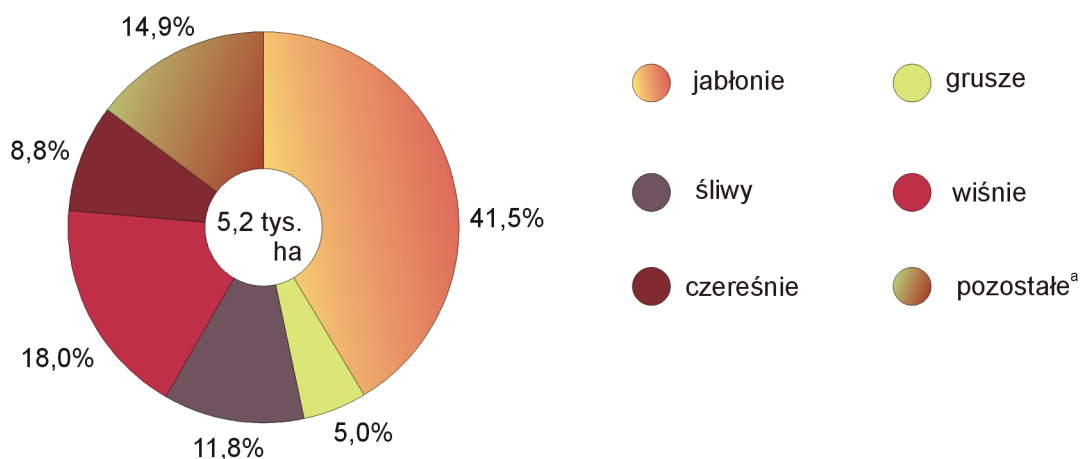
Plony warzyw w 2008 r.

Owoce z drzew

Przezimowanie drzew owocowych oceniono dobrze. Z tego powodu w uprawach sadowniczych w naszym województwie wystąpiły wysokie plony. Produkcja owoców wyniosła 49,6 tys. ton i była wyższa od ubiegłorocznej o 29,1% .

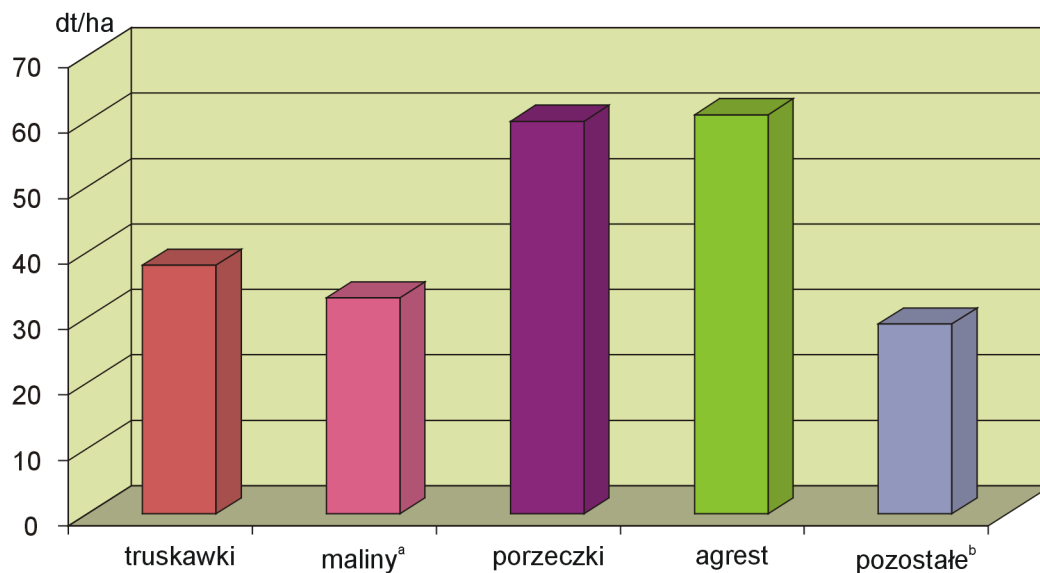
Struktura powierzchni uprawy drzew owocowych w 2008 r.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Produkcja owoców jagodowych została oszacowana na 12,9 tys. ton i była niższa o 20,8% od ubiegłorocznej.

Plony owoców jagodowych w 2008 r.

a łącznie z jeżyną bezkolcową. b Aronia, borówka wysoka, inne.

Tabl. 1. Powierzchnia, plony i zbiory zbóż

UPRAWY	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospo- darstwa indywi- dualne		razem	w tym gospo- darstwa indywi- dualne
POWIERZCHNIA W HA						
Zboża ogółem	533539	524923	440908	538249	529723	439077
Zboża podstawowe z mieszankami	465655	459830	391984	463087	457086	386286
w tym:						
pszenica ozima	238484	234144	192145	241177	236650	194629
pszenica jara	20856	20222	18771	15956	15587	13999
żyto	44994	44913	39641	46442	46353	38864
jęczmień ozimy	15044	14898	10970	16262	16134	10440
jęczmień jary	71826	71345	60641	69871	69066	60010
owies	23623	23499	21404	22756	22699	20699
pszenżyto ozime	23197	23182	21179	24249	24225	21716
pszenżyto jare	2169	2169	2064	2439	2439	2309
mieszanki zbożowe ozime	1569	1569	1551	1256	1256	1200
mieszanki zbożowe jare	23893	23889	23618	22679	22677	22420

Tabl. 1. Powierzchnia, plony i zbiory zbóż (dok.)

UPRAWY	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospo- darstwa indywi- dualne		razem	w tym gospo- darstwa indywi- dualne
PLONY W DT/ HA						
Zboża ogółem	40,9	40,7	38,7	41,5	41,3	38,8
Zboża podstawowe z mieszankami... w tym:	38,3	38,2	36,8	39,2	39,0	37,1
pszenica ozima	44,4	44,2	42,1	46,4	46,3	44,0
pszenica jara	31,8	31,4	31,6	31,5	31,1	30,4
żyto	30,0	30,0	30,0	29,2	29,2	28,0
jęczmień ozimy	42,3	42,3	38,8	45,5	45,4	40,8
jęczmień jary	32,6	32,6	32,4	32,9	32,7	31,6
owies	27,3	27,3	28,3	25,9	25,9	26,3
pszenżyto ozime	35,5	35,5	35,5	33,9	33,9	33,7
pszenżyto jare	27,2	27,2	27,3	26,0	26,0	25,7
mieszanki zbożowe ozime	31,6	31,6	32,0	30,5	30,5	30,8
mieszanki zbożowe jare.....	29,0	29,0	29,1	24,5	24,5	24,6
ZBIORY W TONACH						
Zboża ogółem	2183382	2134988	1707221	2233736	2186150	1705358
Zboża podstawowe z mieszankami.... w tym:	1784430	1755340	1441295	1817014	1784821	1432375
pszenica ozima	1058353	1034917	808931	1120114	1094989	856368
pszenica jara	66223	63497	59316	50219	48521	42557
żyto	134938	134739	118923	135714	135426	108819
jęczmień ozimy	63702	63019	42564	74032	73205	42595
jęczmień jary	234312	232585	196477	230167	226085	189632
owies	64434	64152	60573	58896	58785	54438
pszenżyto ozime	82333	82296	75186	82140	82084	73183
pszenżyto jare	5900	5900	5635	6336	6336	5934
mieszanki zbożowe ozime	4958	4958	4963	3832	3832	3696
mieszanki zbożowe jare.....	69279	69278	68728	55564	55558	55153

Tabl. 2. Powierzchnia, plony i zbiory ziemniaków, buraków i rzepaku

UPRAWY	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospo- darstwa indywi- dualn		razem	w tym gospo- darstwa indywi- dualn
POWIERZCHNIA W HA						
Ziemniaki	30114	30037	28480	28378	28296	26739
Rzepak i rzepik.....	105231	102027	71615	113373 ^a	110259 ^a	83169 ^a
Buraki cukrowe	24063	23751	15860	22686 ^a	22516 ^a	18388 ^a
PLONY W DT/ HA						
Ziemniaki	234	233	225	209	209	203
Rzepak i rzepik.....	25,4	25,3	24,3	27,3 ^a	27,2 ^a	26,1 ^a
Buraki cukrowe	465	464	459	444 ^a	444 ^a	465 ^a
ZBIORY W TONACH						
Ziemniaki	703415	700005	641774	592738	590040	543552
Rzepak i rzepik.....	267372	258090	174290	309414 ^a	300149 ^a	217257 ^a
Buraki cukrowe	1119238	1102046	727974	1008254 ^a	1000706 ^a	812750 ^a

^a Dane nieostateczne.

Tabl. 3. Powierzchnia, plony i zbiory warzyw

UPRAWY	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
POWIERZCHNIA W HA						
Warzywa gruntowe ogółem	8827	8811	7373	9639	9632	8242
kapusta.....	1056	1053	1050	1173	1172	1168
kalafiory	168	167	156	198	198	189
cebula	1736	1734	1136	1818	1817	1361
marchew	950	947	861	939	938	830
buraki.....	588	586	573	550	549	547
ogórki	823	823	760	1068	1068	1065
pomidory	337	337	333	363	363	360
pozostałe ^a	3169	3164	2504	3530	3528	2722
PLONY W DT/ HA						
Kapusta	359	360	360	346	346	346
Kalafiory	148	148	150	158	158	160
Cebula.....	237	238	185	225	225	188
Marchew	242	242	240	255	255	227
Buraki	238	238	235	227	227	227
Ogórki.....	168	168	145	147	147	147
Pomidory	120	120	120	140	140	140
Pozostałe ^a	110	110	100	104	104	100

Tabl. 3. Powierzchnia, plony i zbiory warzyw (dok.)

UPRAWY	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualn		razem	w tym gospodarstwa indywidualn
ZBIORY W TONACH						
Warzywa gruntowe ogółem	171387	171103	135401	178727	178573	148127
kapusta	37944	37883	37810	40602	40556	40423
kalafiory	2478	2474	2333	3132	3130	3022
cebula	41229	41188	21016	40928	40906	25588
marchew	22951	22913	20672	23971	23956	18847
buraki	13966	13926	13464	12492	12459	12409
ogórki	13821	13811	11027	15712	15709	15659
pomidory	4041	4031	3992	5069	5069	5044
pozostałe ^a	34956	34877	25087	36820	36788	27136

^a Pietruszka, pory, selery, groch na zielono i inne.

Tabl. 4. Powierzchnia, plony i zbiory owoców z drzew

UPRAWY SADOWNICZE	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
POWIERZCHNIA W HA						
Ogółem	5968	5928	5337	5182	5142	4638
jabłonie	2544	2512	2159	2151	2119	1801
grusze.....	295	294	287	261	260	254
śliwy	675	674	644	612	611	581
wiśnie.....	1071	1069	923	932	930	834
czereśnie	504	503	491	456	455	443
pozostałe ^a	879	877	833	770	767	725
PLONY W DT/ HA						
Jabłonie	98	99	102	151	153	138
Grusze	51	51	49	58	58	56
Śliwy	34	34	33	58	58	59
Wiśnie	47	47	51	61	61	62
Czereśnie	49	49	50	61	61	62
Pozostałe ^a	25	25	27	46	46	48

Tabl. 4. Powierzchnia, plony i zbiory owoców z drzew (dok.)

UPRAWY SADOWNICZE	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
ZBIORY W TONACH						
Ogółem	38467	38315	34846	49646	49523	41083
jabłonie	24901	24787	21962	32580	32479	24853
grusze.....	1509	1485	1402	1522	1522	1422
śliwy	2291	2287	2107	3548	3544	3444
wiśnie.....	5077	5075	4717	5680	5679	5143
czereśnie	2469	2467	2444	2779	2778	2748
pozostałe ^a	2221	2214	2214	3538	3521	3473

a Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Tabl. 5. Powierzchnia, plony i zbiory owoców jagodowych

UPRAWY SADOWNICZE	2007			2008		
	ogółem	w tym sektor prywatny		ogółem	w tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
POWIERZCHNIA W HA						
Ogółem	4054	4053	3970	3003	3001	2933
truskawki	1974	1974	1939	1752	1752	1733
maliny ^a	334	333	330	190	189	184
porzeczki	1175	1175	1153	698	697	685
agrest	225	225	211	125	125	111
pozostałe ^b	346	346	337	238	238	220
PLONY W DT/ HA						
Truskawki	34	34	34	38	38	37
Maliny ^a	34	34	35	33	33	33
Porzeczki.....	54	54	55	60	60	61
Agrest.....	44	44	47	61	61	67
Pozostałe ^b	29	29	29	29	29	30
ZBIORY W TONACH						
Ogółem	16271	16269	16077	12893	12891	12663
truskawki	6744	6744	6592	6603	6603	6466
maliny ^a	1147	1145	1140	625	624	617
porzeczki	6388	6388	6376	4207	4206	4172
agrest	1002	1002	986	763	763	741
pozostałe ^b	990	990	983	695	695	667

a Łącznie z jeżyną bezkolcową. b Aronia, borówka wysoka i inne.